

Monumentnummer*: 521314

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82668/82

*Woonplaats** *Gemeente** *Provincie**
Vught Vught Noord-Brabant

Locatiennaam *Locatieomschrijving*
Vught

*Kadastrale gemeente** *Sectie** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel*
Vught K 1739

Omschrijving**

Inleiding

De Rooms-katholieke KERK Maria Middelaes aller Genaden is gelegen op de zuidoostelijke hoek van het Mariaplein. De kerk, die een centrale plaats in het complex inneemt, werd in 1933-1934 ontworpen door architect A.J. Kropholler, in opdracht van pastoor Houben. De in Traditionalistische stijl opgetrokken kerk is karakteristiek voor Krophollers vormtaal: het toont een voorkeur voor zware, massieve vormen en materialen, voor sobere, gesloten wandvlakken en een accentuering van de constructie. Ook is de kerk typerend voor de vernieuwing in de kerkelijke bouwkunst die Kropholler propageerde: het is een goed voorbeeld van de door Kropholler voorgestane 'christocentrische' kerkruimte: door de terughoudende vormgeving van het interieur, waarbij gestreefd werd naar een eenheid van vormen, afgestemd op de architectuur, wordt de aandacht van de gelovige gericht op het altaar. De façade van de kerk was opgezet als voorlopige oplossing en zou volgens het oorspronkelijke plan nog voorzien worden van een toren. Deze is echter nooit gerealiseerd. Op de noordoostelijke hoek is de kerk vastgebouwd aan de in 1953 naar ontwerp van Kropholler opgetrokken pastorie, welke buiten de bescherming valt.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De kruiskerk is eenbeukig en heeft een driezijdige koorsluiting. Boven de viering een vrij lage vierkante lantaarntoren. De kerk heeft een zadeldak boven het schip, lessenaarsdaken boven de transeptarmen en een tentdak boven de lantaarntoren. De daken zijn gedekt met leien. De muren zijn opgetrokken in kloostermoppen, met natuurstenen elementen, zoals boogaanzetten en deklijsten. In de gevels overheersen grote, slechts hier en daar door vensters doorbroken muurvlakken, waardoor de kerk een sobere en vrij zware verschijningsvorm krijgt.

De voorlopig bedoelde voorgevel langs het Mariaplein heeft een -op een klein rozetvenster boven de ingang na - geheel gesloten muurvlak. De puntgevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een natuurstenen dekljst. De ingang bevindt zich in een laag portaal met zadeldak. Hierin een dubbele houten opgeklampte deur met zware ijzeren klampen. Rechts van de ingang een ingemetseld terracotta Mariareliëf.

In de noordgevel vinden we traveeën met drie gekoppelde lancetvensters met daartussen door bakstenen ezelsruggen afgedekte steunberen. Hiertussen uitgebouwde biechtstoelen. In de transeptarmen eveneens per twee of drie gekoppelde lancetvensters tussen steunberen. Aan de zuidzijde van het schip is in de oksel een doopkapel gebouwd. De vieringtoren heeft in de noordelijke en zuidelijke zijde vensterpartijen: deze bestaan uit drie gekoppelde lancetvensters in het midden, geflankeerd door per twee gekoppelde lancetvensters. De toren wordt afgesloten door een tentdak met een natuurstenen kruis. Hieromheen loopt een balustrade met zware, met natuurstenen dekstenen afgesloten hoekpilasters. De koorabsis, die is voorzien van een soort omgang, is in elke zijde van de sluiting voorzien van per twee gekoppelde lancetboogvormige openingen met tufstenen deelzuiltjes.

Het inwendige van de kerk, dat zeer gaaf bewaard is gebleven, toont schoon metselwerk, met tufstenen boogaanzetten, consoles etc. en een hardstenen plint. Het schip van de kerk heeft een open houten kap rustend op massieve tufstenen consoles. In de vieringtoren een houten balkenplafond. Schip en koor worden afgescheiden door een lancetboogvormige triomfboog, waarboven een rond tegeltableau met een voorstelling van een gekroonde Maria met kind is afgebeeld. De triomfboog heeft aan weerszijde lage lancetboogvormige doorgangen naar de transeptarmen. In beide lange wanden van het schip zijn, nabij het transept, biechtstoelen aangebracht, die naar het schip toe geopend zijn door twee lancetbogen met een tufstenen tussenzuil. Boven de korte westelijke wand van het schip is een houten koortribune aangebracht, met daarboven aan weerszijden twee kleinere orgeltribunes.

Een groot deel van het meubilair van de kerk, zoals het hoogaltaar, de sedilia, het doopvont en de zware kroonluchter in het schip, is door Kropholler ontworpen. Verder zijn in het interieur onder meer van belang: het kruisbeeld in het koor van Grips, aan weerszijden van de triomfboog een Mariabeeld en een Christusbeeld van Van Bokhoven en Jonkers uit 's-Hertogenbosch, in zandsteen uitgevoerde kruiswegstaties van Mari Andriessen (1934) en gobelins naar ontwerp van Dom van der Mey (1937) in de lantaarn.

Waardering

De R.K. kerk Maria Middelaes aller Genaden is van algemeen belang. De kerk bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. De kerk bezit architectuurhistorische waarde door de plaats die zij inneemt binnen het oeuvre van de architect A.J. Kropholler, die een belangrijke rol speelde in de vernieuwing van de kerkelijke bouwkunst. De kerk bezit ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een groter geheel, namelijk het in opdracht van pastoor Eras opgetrokken complex rondom het Mariaplein, dat cultuurhistorisch van nationaal belang is. De kerk is tot slot van belang vanwege gaafheid van in- en exterieur en vormt als compleet bewaarde kerk een zeldzaam voorbeeld van Krophollers werk.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Religieuze gebouwen

Kerk en kerkonderdeel

Kerk